

УДК 334.735

Гринюк Н. А.,
к.е.н., доцент кафедри туризму, готельної та ресторанної справи,
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Полтава, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ В КООПЕРАТИВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Потужним напрямом соціально-економічної інтеграції є кооперативна співпраця. Світовий досвід діяльності кооперативного сектора економіки доводить важливу роль споживчих кооперативів у розвитку сфери послуг, особливо під час трансформаційних процесів. Саме в частині розвитку сфери послуг сучасний міжнародний кооперативний рух характеризують надзвичайно позитивні тенденції:

- зростання кількості і підвищення ролі багатофункціональних кооперативів та споживчих товариств у кооперативному секторі економіки;
- проникнення кооперації в нові сфери людської життєдіяльності (сфери відпочинку, освіти, охорони здоров'я);
- підвищення ролі міжнародного співробітництва на регіональному й глобальному рівнях. [1]

Результати дослідження тенденцій розвитку сфери послуг кооперативного сектора економіки в країнах Європи дали змогу сформулювати такі характерні ознаки цього процесу:

- зростання потужності кооперативів третинного сектора в обслуговуючій сфері (споживчі, туристичні тощо);
- високий рівень інтеграції кооперативів різних галузей діяльності;
- зростання інноваційного характеру кооперативного господарювання;
- активна підтримка і взаємодопомога кооперативних організацій різних країн між собою;
- поглиблення міжнародної інтеграції кооперативів з утворенням об'єднань кооперативних спілок. [2]

Не зменшуючи досягнень розвитку кооперативних галузей третинного сектора, слід відзначити великий потенціал міжнародної кооперативної взаємодії саме у сфері туризму, яка на сьогодні розвивається більш успішно і динамічно, ніж інші галузі економіки.

Підтвердженням важливості і актуальності розвитку цієї галузі кооперативного сектору є діяльність Міжнародної асоціації туристичних кооперативів (TICA) – структурного підрозділу Міжнародного кооперативного альянсу, головним завданням якого є сприяння розвитку туристичної галузі за рахунок розширення міжкооперативних зв'язків системи [3].

Розвиток туристичної індустрії став одним із пріоритетних напрямів діяльності європейської кооперативної мережі EUROCOOP [4]. Впродовж останніх десятиліть в більшості європейських країн-членів EUROCOOP динамічно розвивається кооперативний зелений туризм (Польща, Німеччина, Австрія, Франція, Італія, Іспанія), утворюються і розвиваються кооперативні туристичні агентства (Франція, Австрія), розбудовуються кооперативні готельно-туристичні і оздоровчі комплекси (Болгарія, Італія, Австрія) [5].

Економічні системи більшості європейських країн досить подібні українській, тому позитивні тенденції в їх кооперативному русі доцільно застосовувати і в Україні. Враховуючи членство України в EUROCOOP роль

такого співробітництва кооперативних організацій України та країн ЄС особливо зростає з огляду на євроінтеграційні пріоритети України. В зв'язку з цим, досить перспективними для кооперативного сектору національної економіки є запровадження і подальший розвиток відносно нових для системи споживчої кооперації видів послуг: посередницьких, консультаційних, туристичних, інформаційних, страхових тощо.

Розвиток сфери туризму споживчої кооперації України можливо забезпечити, насамперед, шляхом удосконалення діяльності кооперативних підприємств та їх конкурентоспроможності за рахунок:

1. Удосконалення організаційної структури сфери туризму системи споживчої кооперації шляхом розширення мережі туристичних підприємств; створення нових робочих місць за рахунок введення нових об'єктів в сфері туризму; підвищення технічного рівня оснащення та впровадження прогресивних технологій в сфері туризму; створення сприятливих умов для роботи у туристичній сфері.

2. Активізації діяльності багатoproфільних кооперативів у сфері туризму шляхом розвитку туристичних та рекреаційних кооперативів; збільшення кількості і видів туристичних підприємств.

3. Підвищення ефективності діяльності кооперативних підприємств в сфері туризму шляхом запровадження сучасних стандартів обслуговування; застосування сучасного вітчизняного і зарубіжного досвіду роботи туристичних підприємств на аналогічних підприємствах системи споживчої кооперації.

4. Диверсифікація діяльності кооперативних підприємств у високоприбуткових сферах зовнішньоекономічної діяльності за рахунок розвитку іноземного туризму, лізингової діяльності, франчайзингу.

5. Активізація діяльності кооперативних інформаційно-консалтингових фірм шляхом підвищення ефективності маркетингових досліджень, аналізу зовнішніх ринків з метою обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку кооперативних підприємств в сфері туризму.

Головними перспективними напрямками участі національних кооперативів

в розвитку сфери туризму в європейській кооперативній мережі повинні стати:

1. Співпраця українських кооперативів з партнерами країн ЄС у формі спільних підприємств із залученням зарубіжного досвіду та іноземного капіталу, використання франчайзингових або лізингових операцій.

2. Співпраця у розвитку сфери зеленого туризму, в тому числі:

– екотуризму: гірського, кінного, велосипедного туризму;

– етнотуризму: відродження народних промислів і ремесел, тематичних етнофестивалів тощо.

3. Участь у формуванні і розвитку туристичних єврорегіонів – як просторової форми організації транскордонного кооперативного співробітництва (наприклад, з Польщею, Угорщиною).

Участь українських кооперативних організацій в розвитку сфери туризму європейської кооперативної мережі сприятиме позитивному впливу на розвиток інших галузей кооперативного сектора (торгівлі і послуг, громадського харчування, транспорту), соціально-економічному розвитку регіонів, підвищенню зайнятості населення, збільшенню надходжень до бюджетів різних рівнів, підвищенню інвестиційної привабливості регіонів.

Розвиток міжнародного туризму в європейській кооперативній мережі створить підґрунтя для розширення культурних зв'язків, ринкових відносин і міжнародного співробітництва в цілому.

Література:

1. International Cooperative Alliance (ICA) Activities. URL: <http://www.ica.coop/activities/index.html> (Дата звернення: 18.10.2023).

2. European Community of Consumer Co-operatives. URL: <http://www.eurocoop.org/en/> (Дата звернення: 18.10.2023).

3. International Association of Cooperative Tourism (TICA). URL: <http://www.uia.org/s/or/en/1100036787> (Дата звернення: 18.10.2023).

4. EUROCOOP. URL: <http://www.eurocoop.coop> (Дата звернення: 18.10.2023).

5. Report of International Cooperative and Associative Tourism

Organization to the General Assemble. ICA Review, Vol. 91 No. 2. URL:
<http://www.coop.org> (Дата звернення: 18.10.2023).